

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 551/2019
03.07.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Милунке Цветковић и Соње Павловић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Немање Секулића, због кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика у продуженом трајању у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости бранилаца окривљеног Немање Секулића, адвоката Сеада Спаховића и Предрага Васовића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду 2К.бр.67/14 од 14.06.2018. године и Апелационог суда у Београду Кж1 1160/18 од 29.01.2019. године, у седници већа одржаној дана 03.07.2019. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног Немање Секулића, адвоката Сеада Спаховића и Предрага Васовића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду 2К.бр.67/14 од 14.06.2018. године и Апелационог суда у Београду Кж1 1160/18 од 29.01.2019. године, у односу на повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у осталом делу захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду 2К.бр.67/14 од 14.06.2018. године окривљени Немања Секулић је оглашен кривим због извршења кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ у продуженом трајању у вези члана 61. КЗ и осуђен је на казну затвора у трајању од 5 (пет) година у коју му се урачунава време проведено у притвору у периоду од 30.07.2013. године до 05.11.2013. године.

Истом пресудом окривљени је обавезан да плати на име имовинскоправног захтева оштећеној АА износ од 12.752.572,12 динара, а оштећеној ББ износ од 9.225.307,50 динара, док су за вишак преко досуђеног имовинскоправног захтева

обе оштећене упућене на парнични поступак. Од окривљеног је одузета имовинска корист прибављена кривичним делом и то новац у износу од 13.784.007,78 динара, те је окривљени обавезан да наведени износ уплати у корист буџета Републике Србије у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде. Окривљени је обавезан да плати трошкове кривичног поступка, о чијој висини ће суд одлучити посебним решењем.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1160/18 од 29.01.2019. године делимично су усвојене жалбе бранилаца окривљеног Немање Секулића, адвоката Сеада Спаховића и адвоката Предрага Васовића, па је преиначена пресуда Вишег суда у Београду 2К.бр.67/14 од 14.06.2018. године у делу одлуке о казни, тако што је Апелациони суд у Београду окривљеног Немању Секулића, због извршења кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ у продуженом трајању у вези члана 61. КЗ, за које је оглашен кривим првостепеном пресудом, осудио на казну затвора у трајању од 4 (четири) године у коју му се урачунава време проведено у притвору од 30.07.2013. године до 05.11.2013. године, док су у преосталом делу жалбе бранилаца окривљеног и у целости жалба Вишег јавног тужиоца у Београду одбијене као неосноване и првостепена пресуда је у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднели су браниоци окривљеног Немање Секулића, адвокати Сеад Спаховић и Предраг Васовић, због повреда закона из члана 438. став 2. тачка 1) и 3) и члана 439. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев, те да применом одредбе члана 492. ЗКП укине правноснажне пресуде Вишег суда у Београду 2К.бр.67/14 од 14.06.2018. године и Апелационог суда у Београду Кж1 1160/18 од 29.01.2019. године и предмет врати на поновно суђење.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у делу који се односи на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, браниоци окривљеног Немање Секулића у поднетом захтеву истичу да се нижестепене пресуде заснивају на доказу на коме се по одредбама ЗКП не могу заснивати и то на службеној белешци суда од 21.03.2018. године која није могла бити изведена као доказ од стране суда вршењем увида у њену

садржину, а из које је суд утврдио одлучну чињеницу колико износи динарска противвредност 95.000 евра на дан 02.06.2011. године. Као разлог незаконитости овог доказа браниоци истичу да службена белешка сама по себи не може бити доказ у кривичном поступку, а посебно не службена белешка коју је сачинио сам суд о чињеницама за која нема стручна знања и то ван главног претреса дана 21.03.2018. године и без доказног предлога странака, при чему по мишљењу бранилаца нема никаквог разлога да у конкретном случају то суд учини изузетно.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани.

Ово са разлога јер службена белешка 2К.бр.67/14 коју је суд сачинио дана 21.03.2018. године, а у којој је констатовао да је увидом у курсну листу НБС за званични средњи курс динара, на званичном сајту Народне банке Србије, утврђено да је по курсној листи формираној на дан 02.06.2011. године званични средњи курс динара у односу на евро износио 97,1085 динара за 1 евро, и по начину прибављања и по својој садржини представља законит доказ и на истој се може заснивати пресуда. Наиме, курсна листа Народне банке Србије за званични средњи курс динара представља јавно доступан податак, тако да је суд могао да, без одређивања додатног вештачења од стране вештака економско-финансијске струке, сам сачини службену белешку о овој чињеници, јер за утврђивање ове чињенице није неопходно стручно знање. Имајући у виду наведено, те одредбу члана 15. став 4. ЗКП којом је суду дата могућност да изузетно сам одреди да се допунски докази изведу, ако оцени да су изведени докази противречни или нејасни, или да је то неопходно да би се предмет доказивања свестрано распривио, а што је овде управо случај, то је, дакле, суд у конкретном случају могао да, и без предлога странака, сачини наведену службену белешку и исту изведе као доказ у доказном поступку и то вршењем увида у њену садржину, а што је и учинио на главном претресу одржаном дана 22.03.2018. године, а како то произилази из списка предмета (записник о главном претресу од 22.03.2018. године - страна 334/94 списка предмета). Следствено наведеном, као неосновани се оцењују наводи захтева бранилаца окривљеног којима се указује да је извођењем овог доказа и заснивањем побијане правноснажне пресуде на истом, суд учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП.

Поред тога, по оцени овога суда, неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног у делу у којем истичу да ни у време извршења дела (15.08.2007. године до 09.04.2013. године), ни у време пресуђења (14.06.2018. године), а ни у време доношења другостепене одлуке (29.01.2019. године), као кривично дело није постојало кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ за које је окривљени правноснажно оглашен кривим и осуђен, а које дело је у Кривични законик унето изменама које се примењују почев од 15.04.2013. године и важило је до 01.03.2018. године. Наиме, у време извршења је постојало кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ предвиђено у глави тридесет три - кривична дела против службене дужности, а у време пресуђења и доношења другостепене одлуке постојало је

кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. КЗ предвиђено у глави двадесет два - кривична дела против привреде, а које је у Кривични законик унето изменама које се примењују почев од 01.03.2018. године, при чему по ставу бранилаца нема правног континуитета између наведених кривичних дела. Овим наводима бранилаца окривљеног се нижестепене пресуде побијају због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног су неосновани из разлога јер, имајући у виду законски опис бића наведених кривичних дела, по оцени овога суда, између кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 85/2005, 72/2009) који је важио у време извршења кривичног дела, кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 121/2012, са ступањем на снагу 15.04.2013. године) и кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године, са ступањем на снагу 01.03.2018. године измена у односу на ово кривично дело) који је важио у време доношења првостепене и другостепене пресуде, као и њихових квалификаторних облика, постоји јасан правни континуитет инкриминације, при чему је суд у конкретном случају радње окривљеног Немање Секулића правилно правно квалификовао као кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. Кривичног законика („Службени гласник РС“ број 121/2012, са ступањем на снагу 15.04.2013. године), обзиром да је исти најблажи за окривљеног, имајући у виду висину запрећене казне.

Наиме, из списка предмета произилази да је окривљеном Немањи Секулићу оптужницом Вишег јавног тужиоца у Београду КТО.бр.77/14 од 26.03.2014. године, измењеном дана 27.12.2017. године и дана 06.06.2018. године, стављено на терет да је у временском периоду од 15.08.2007. године до 09.04.2013. године извршио кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ у продуженом трајању у вези члана 61. КЗ.

У време извршења кривичног дела постојало је кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, а код кога је учинилац кривичног дела морао имати својство службеног или својство одговорног лица. Изменама и допунама Кривичног законика од 24.12.2012. године, објављеним у „Службеном гласнику РС“ број 121/2012 са ступањем на снагу дана 15.04.2013. године, кривично дело злоупотреба службеног положаја је „подељено“ у два кривична дела. При томе, деоба је извршена према својству учиниоца и овлашћењима која му припадају и то на кривично дело злоупотреба службеног положаја кажњиво по члану 359. КЗ и кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица кажњиво по члану 234. КЗ.

Кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ измењено је само утолико што су у делу одредбе става 1. брисане речи „или одговорно“, те од наведених измена, извршилац овог кривичног дела може бити

само службено лице. Истовремено, одредбе које се односе на злоупотребу положаја и кривицу одговорног лица, овим изменама издвојене су у посебно кривично дело - кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, чији је заштитни објект привредно пословање и имовина у том пословању, при чему је радња кривичног дела остала неизмењена.

Дакле, наведеним изменама у Кривични законик је унето кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, које задржава јасан правни континуитет са кривичним делом злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, у случају да се као извршилац јавља одговорно лице. Увођење кривичног дела из члана 234. КЗ је последица потребе да се направи разлика између одговорног и службеног лица, јер је кривично дело из члана 359. КЗ у потпуности изједначавало службено и одговорно лице, иако су имали различита овлашћења, у различитим областима.

Следствено напред наведеном, по оцени овога суда, између одредбе члана 359. КЗ која је важила у време извршења кривичног дела и одредбе члана 234. КЗ која је ступила на снагу 15.04.2013. године, а која је у конкретном случају по налажењу Врховног касационог суда правилно примењена, постоји јасан правни континуитет инкриминације, обзиром да кривично дело из члана 234. КЗ, и поред наведених разлика у свом законском опису, има иста обележја као и кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ и то пре свега радњу извршења.

Поред тога, у конкретном случају је задржан и јасан правни континуитет инкриминације кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ са инкриминацијом кривичног дела под идентичним законским називом и са истим битним елементима и прописаном казном из члана 227. КЗ, а које дело је у Кривични законик унето изменама које се примењују почев од 01.03.2018. године, обзиром да се наведеним изменама инкриминише исто понашање као и пре измена и допуна Кривичног законика, а додавање у законски опис кривичног дела из члана 227. став 1. КЗ законске формулације „... уколико тиме нису остварена обележја неког другог кривичног дела“, а која није била садржана у члану 234. став 1. раније важећег КЗ, по налажењу Врховног касационог суда, нема никаквог значаја за оцену постојања предметног кривичног дела на дан ступања на снагу Закона о изменама и допунама Кривичног законика. Дакле, предметно кривично дело (и његови квалификаторни облици) за које је окривљени оптужен и правноснажно оглашен кривим и даље постоји како у своме називу, тако и у свим својим битним обележјима.

При овоме, како је за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 121/2012 од 24.12.2012. године, са ступањем на снагу 15.04.2013. године) предвиђена казна затвора у трајању од 2 године до 10 година, док је за кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 85/2005, 72/2009) који је

важио у време извршења кривичног дела била предвиђена казна затвора у трајању од 2 године до 12 година, то је очигледно да су за окривљеног блаже измене и допуне Кривичног законика од 24.12.2012. године, објављене у „Службеном гласнику РС“ број 121/2012 са ступањем на снагу дана 15.04.2013. године, па самим тим је блажа и правна квалификација радњи окривљеног као кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, а како је правилно суд и квалификовао радње окривљеног. Врховни касациони суд је имао у виду да, иако је и за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. став 3. у вези става 1. Кривичног законика који је важио у време доношења побијаних пресуда предвиђена казна затвора у трајању од 2 године до 10 година као и за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, наведена законска норма ни на који начин није блажа за окривљеног, нити у погледу круга лица која могу бити извршиоци овог кривичног дела, нити у погледу прописаних радњи извршења, као ни у погледу висине запрећене казне, већ законска формулација наведене норме, према оцени Врховног касационог суда, ставља само једну више обавезу суду да због бројних нових кривичних дела уведених изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године) у групу кривичних дела против привреде додатно води рачуна о правилној правној квалификацији радњи извршења.

Захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног Немање Секулића у осталом делу је одбачен као недозвољен.

Наиме, браниоци окривљеног у осталом делу захтева наводе да је суд погрешно применио закон када је обавезао окривљеног Немању Секулића да на име имовинскоправног захтева плати оштећеној ББ износ од 9.225.307,50 динара, а који наводи бранилаца окривљеног би по налажењу овога суда представљали повреду закона из члана 441. став 3. ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљеном. Међутим, браниоци суштински ову повреду закона образлажу тако што оспоравају и полемишу са чињеничним утврђењима у правноснажним одлукама и указују на погрешну оцену доказа од стране нижестепених судова, истицањем да како из изведеног доказа и то Споразума о регулисању међусобних обавеза закљученог дана 05.12.2013. године између АА и ББ произилази да ББ може да наплати износ од 95.000 евра од АА, то по мишљењу бранилаца суд није могао обавезати окривљеног да плати оштећеној ББ износ од 9.225.307,50 динара, а за који је утврдио да исти представља динарску противвредност износа од 95.000 евра, јер тако оштећена може два пута да наплати исти износ по истом основу, односно може да се неосновано обогати у смислу одредбе члана 210. Закона о облигационим односима.

Поред тога, браниоци окривљеног у осталом делу захтева наводе и да нижестепени судови у побијаним пресудама нису дали разлоге везано за то да ли су у конкретном случају применили блажи закон по окривљеног, те да ли сматрају да постоји правни континуитет између кривичног дела из члана 234. КЗ за које је окривљени осуђен и неког кривичног дела које је постојало пре дана 15.04.2013.

године, затим од каквог су значаја измене Кривичног законика у погледу предметног кривичног дела у периоду од 15.08.2007. године до 29.01.2019. године (од прве радње извршења кривичног дела до доношења другостепене одлуке), као и да ли су кривично дело из члана 234. КЗ и кривично дело из члана 227. КЗ идентична кривична дела или нису, а ако нису који је закон повољнији по окривљеног, а који наводи бранилаца окривљеног би по налажењу овога суда представљали битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП. Осим тога, браниоци окривљеног као разлог побијања правноснажних пресуда наводе и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 3) ЗКП.

Имајући у виду да из изнетих навода произилази да браниоци окривљеног у осталом делу захтева за заштиту законитости нижестепене пресуде побијају због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) и 3) ЗКП, те због погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне оцене доказа од стране нижестепених судова, а што не представља законске разлоге због којих је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовим браниоцима због повреде закона, то је Врховни касациони суд у овом делу захтев бранилаца окривљеног оценио недозвољеним.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама нису учињене повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) ЗКП на које се неосновано указује захтевом за заштиту законитости бранилаца окривљеног Немање Секулића, адвоката Сеада Спаховића и Предрага Васовића, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП захтев у односу на наведене повреде одбио као неоснован, док је у осталом делу на основу члана 487. став 1. тачка 2) и члана 485. став 4. ЗКП захтев одбацио као недозвољен и одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Лазин,с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић